

ԲՀԱԳԱՎԱԴԳԻՏԱ՝ ԿԱՄ ԵՐԱՆԵԼՈՒ ԵՐԳԸ.

(Շարունակութիւն)

ԺԸ.

Արջունան խօսեց.

Անձնութեան ու հրաժարման խնդիրները ցանկա-
նութեամբ եմ գիտենալ, սիմ մեծադոր, դանդաղեցր սպանող Նեշինի:

Կրիսեան խօսեց.

Յանկութեան գործերից հրաժարուելը՝ բանաստեղծները
կոչում են հրաժարում. և ամբողջ գործերի վարձատրութիւնը
թողնելը գիտունները կոչում են անձնութեան խնդիր:

Այն գործերը որ պէտք է թողնել, մեղք են համարում
իմաստունները. իսկ զոհ, սղորմութեան և ճգնութեան գոր-
ծերը պէտք է թողնել ասում են ուրիշները:

Նոյն աշխարհում պատուէրը անձնութեան մասին,
սիմ Բհագաւանների լաւագոյնը: Անձնութեանը, սիմ առիւ-
ծասիրտ, երեք տեսակ է լինում:

Ձոհ, սղորմութեան և ճգնութեան գործերը պէտք է
թողնել, այլ կատարել. որովհետեւ Ձոհ, սղորմութիւնը և
ճգնութիւնը սրբագործութիւններ են իմաստունների ասելով:

Եթէ ցանկութիւնը և վարձատրութիւնը թողել են, թող
կատարեն այս գործերը. ահա իմ դերագոյն պատուէրն ու
կամքը:

Անհրաժեշտ գործից հրաժարումը գործադրելի է. յի-
մարութիւն է մի այսպիսի անձնութեան և խաւարի
ծնունդ:

Ով «դժուար է» ասելով ու մարմնական յոգնութիւնից
վախենալով թողնում է գործը, նա հրաժարում է բնագոյնով
միայն և իր անձնութեանից ոչ մի օգուտ չի քաղում:

«Պիտի անեմ». այսպէս պէտք է ասել ու կատարել ան-
հրաժեշտ գործը, սիմ Արջունա. իսկ ցանկութիւնից և վար-
ձատրութիւնից հրաժարուել՝ դա անձնութեան հենց
էութիւնն է:

Ոչ անյաջող գործից է հրաժարում և ոչ յաջողակին
հետեւում նա՝ որ էապէս անձնութեան է, խելացի և կասկա-
ծանքից ազատ:

Որովհետեւ մարմնաւոր մարդը բոլոր գործերից հրաժար-

ուել անկարող է. բայց երբ գործերի վարձատրութիւնից հրաժարուամ է, նա գործում է անձնուրացութիւն:

Անցանկալի, ցանկալի և սոցա խառնուրդը. ահա մահուանից յետոյ անանձնուրացների գործերի երեւակ վարձատրութիւնը. բայց ոչ նաև անձնուրացներ:

Սովորի՛ր ինձանից այն հինգ սկզբունքները, որ Ապացուցական Վարդապետութիւնը յայտարարում է իբր պարունակումած ամէն գործի մէջ:

Սորա են Ուղղութիւնը, Ազգակը, Գործիքը, զանազան ջանքերը և հինգերորդ Աստուածային միջամտութիւնը:

Գործով, խօսքով ու խորհրդով կատարուած ամէն մարդկային գործ, բարի թէ չար, յիշեալ հնդից է առաջանում:

Այս ճշմարիտ լինելով, ով միակ գործիչը իրան է կարծում տգիտութեամբ, նա սխալ է մտածում:

Ով ետանէր չէ, և որի բանականութիւնը խաւարած չէ, սպանելով հանդերձ այս պատերազմիկներին, սպանող չէ ու մեղաւոր չէ:

Գիտութիւնը, նրա առարկան ու նրա նիւթը. ահա գործողութեան երեք շարժիչները Գործարանը, Գործողութիւնը և Գործիչը. ահա և գործողութեան երեք հասկացողութիւնները:

Գիտութիւնը, Գործողութիւնը և Գործիչը երեք տեսակ են իրենց Յատկութեանց համեմատ. Յատկութեանց վարդապետութիւնը բացատրած լինելով, լսիք այժմ նրանց հետեութիւնը:

Այն գիտութիւնը որ բոլոր կենդանի էակների մէջ ցոյց է տալիս միակ անփոփոխելի էակը, բաժանեալ իրերի մէջ անբաժանելի, դա ճշմարիտ գիտութիւնն է:

Այն գիտութիւնը որ բոլոր կենդանի էակների մէջ տեսնում է իւրաքանչիւր էակի անհատական բնութիւնը, նա բնազդական գիտութիւնն է:

Իսկ այն անսկզբունք, նեղ ու անճիշտ գիտութիւնը որ նայում է գործին իբրև բոլորովին առանձին երևոյթ, կոչւում է խաւարի գիտութիւն:

Անհրաժեշտ, բազդից ազատ գործը, կատարուած ցանկութիւնից և ատելութիւնից ազատ մարդուց և առանց վարձատրութեան ակնկալութեան, ճշմարտութեան գործն է:

Իբ ցանկութեան գոհացման և իբ եսի համար ու բազմաթիւ ջանադրութիւններով կատարուած գործը կրքի գործ է:

Առանց հետեանքը, շահը կամ վնասը և իբ ուժերը կըշ-

ուելու՝ յիմարութեամբ ձեռնարկուած դործը խաւարի դործ է:

Կրկն ու ետասիրութիւնից ազատ, հաստատակամութեամբ և արիութեամբ օժտուած, յաջողութիւնից ու անյաջողութիւնից անտարբեր դործիչը ճշմարտութեան դործիչ է:

Կրքոտ, դործերի վարձատրութիւնն ակնկալող, ագահ, վնասակար, անմաքուր, հաճոյքի ու ցաւի անձնատուր դործիչը կրքի դործիչ է:

Անընդունակ, ստորին, յամառ, խարեքայ, անհող, դատարկապորտ, ծոլ, նստակեաց ու քարշ եկող մարդը խաւարի դործիչ է:

Այժմ լսի՛ր մտքի և յարատեութեան երեք բաժանումները, ամբողջապէս ու մանրամասնաբար, համաձայն անհատական յատկութեանց:

Այս միտքը որ դործելու և չդործելու, երկիւղի և ապահովութեան, կապանքի և ազատութեան ծագումն ու վերջը դիտէ, ճշմարտութեան միտք է:

Այն միտքը որ արդարն ու աւարդարը, դործելու ու չդործելու քանը շփոթ կերպով դիտէ, բնազդական միտք է:

Այն միտքը որ անարդարութիւն է կոչում արդարութիւնը, խաւարով պատած է և հակառակն է անում ամէն բանի, խաւարի միտքն է:

Այն յարատեութիւնը որ մտքի, սրտի ու զգայարանների դործերը բռնում է անփոփոխելի Եօդայով, ճշմարտութեան յարատեութիւնն է:

Այն յարատեութիւնը որ հետեւում է քարուն, դեղեցկին ու օգտակարին, բնազդամբ ձգտելով դործերի վարձատրութեան, դա կրքի յարատեութիւնն է:

Այն անմիտ յարատեութիւնը՝ որ քնից, երկիւղից, տրեւութիւնից, սոսկումից ու յիմարութիւնից չի ազատում մարդուն, խաւարի յարատեութիւնն է:

Այժմ լսի՛ր հաճոյքի երեք տեսակները՝ երբ մէկը վարժութեամբ հրճւում է և վերջ դնում իր տխրութեան,

եւ երբ ինչ որ սկզբում թոյն էր՝ դարձնում է յետոյ նեկտառ, այն ժամանակ իր հաճոյքը կոչւում է ճշմարիտ, իբր ծնած իր մտքի ներքին անդորրութիւնից:

Այն հաճոյքը որ ծնում է զգայարանների և զգալի իրերի ծարաւերութեամբ և սկզբում նման է նեկտառի ու յետոյ թոյնի, դա կրքի հաճոյքն է:

Այն հաճոյքը որ սկզբում և իր հետեւանքների մէջ հողութեան խռովութիւն է միայն, անդործութեամբ, ծուլութեամբ և մոլորութեամբ դարդացած, դա խաւարի հաճոյքն է:

Ոչ երկրի վրայ, ոչ երկնքում աստուածների մէջ չկայ մի էութիւն որ ընութիւնից առաջացած այս երեք յատկութիւններից ազատ լինէր:

Բրահմանների, Աշատրիանների, Այոսիանների և Սոլատրանների մէջ պաշտօնները բաժանուած են իրանց ընտան յատկութեանց համեմատ:

Խաղաղութիւնը, ժուժկալութիւնը, ճգնութիւնը, մարտութիւնը, համբերութիւնը, շիտակութիւնը, գիտութիւնը, գիտելիքները և աստուածածանօթութիւնը Բրահմանի ընածին պաշտօնն է:

Ատրճութիւն, կորով, հաստատակամութիւն, ճարպիկութիւն, կռուի մէջ աներկիւղութիւն, ողորմութիւն, վարչականութիւն. ահա Աշատրիայի ընածին պաշտօնը:

Երկրագործութիւն, խաշնապահութիւն, վաճառականութիւն վալսիայի ընածին պաշտօններն են: Իսկ ծառայել միւսներին Սոլատրայի ընածին պաշտօնն է:

Այն մարդը որ ինչ որ էլ լինի իր պաշտօնը, գոհ է նրանից, հասնում է կատարելութեան: Այժմ լսիք թէ ինչպէս մարդ իր պաշտօնից գոհունակութեամբ կատարելութեան է հասնում:

Իր գործերով պատուելով նրան որից ծագել են էակները և որից այս բոլոր տիեզերքն է կազմուած, հասնում է մարդ կատարելութեան:

Աւելի լաւ է սեփական ստորին պաշտօնը ուրիշի բարձր պաշտօնից. ընածին պաշտօնի գործերը կատարելով մարդ չի մեղանշում:

Ընածին պաշտօնը նոյն իսկ եթէ չարիքով միացած լինի, չպէտք է թողնել. որովհետեւ ամէն գործ չարիքով պաշարուած է, ինչպէս կրակը ծխով:

Սիրտը կապանքներից ազատ, ամէն ժամանակ անձնիշխան ու ցանկութիւնները վանած մարդը հանգստի գերագոյն կատարելութեան է հասնում անձնուրացութեամբ:

Հասնելով կատարելութեան, այնուհետեւ գնում է Բրահմային. սովորիւ այդ ինձանից համառօտիւ, որովհետեւ այդ է գիտութեան գերագոյն կայանը:

Մաքուր բանականութեամբ միացած, հոգին յարատեւութեամբ նուաճած, աղմուկն և զգայութիւնները թողած, ցանկութիւններն ու տաւելութիւնը հեռացրած,

Առանձնակեաց, սակաւապէտ, իր խօսքին, մարմնին ու մտքին տէր, միշտ կատարելով գերագոյն հոգեւոր Եօգան, կրքերը հեռացնելու մտադիր:

• Եսասիրութիւնից, բռնութիւնից, հպարտութիւնից, սիրուց, բարկութիւնից, շքախմբերից հեռու, այլասէր, հանդարտ, հաղորդակցում է Աստուածային բնութեան:

Աստուծոյ հետ հաղորդ, հոգին անդսրը, նա էլ չի առաւելում, նա էլ չի ցանկանում. անտարբեր դէպի ամէն կենդանի էակ, ընդունում է իմ գերագոյն պաշտամունքը:

Պաշտելով ինձ, ճանաչում է ինձ այնպէս ինչպէս եմ ես իմ էութեան մէջ, և ինձ իմ էութեամբս ճանաչելով մանում է իմ մէջ և էլ ուրիշ չէ:

Ով իր բոլոր գործերը անդադար կատարում է՝ ինձ միայն դիմելով, իմ շնորհով հասնում է յաւիտենական և անայլայլ բնակարանը:

Կատարի՛ր ուրեմն մտքով բոլոր գործերից հրաժարումը ինձ համար. կատարի՛ր ըանականութեան Եոդան և մտածիր միշտ իմ մասին:

Իմ վրայ մտածելով բոլոր վտանգներից դու իմ շնորհով կանցնիս. իսկ եթէ դու եսասիրութեամբ չլսես ինձ, պիտի կորչիս:

Դու եսասիրաբար մտածելով, «Ես չեմ կռուիլ» ասում ես. այս միաբը անտեղի է. բնութիւնը քեզ կստիպի:

Դու քու բնածին պաշտօնովը կապումս, ինչ որ կատարել չես ուզում յիմարաբար, պիտի անես ահամայ:

Մի իշխան կայ նստած բոլոր կենդանի էակների սրտում, ով Արջունա, որ շարժում է բոլոր էակներին իր մի ծածուկ զօրութեամբ:

Նրան ապաստանի՛ր քո բոլոր էութեամբ, և նրա շնորհով դու կը հասնիս գերագոյն հանդիսար, յաւիտենական բնակարանը:

Ահա սովորեցրի քեզ խորհրդաւոր դիտութիւնը իր գաղտնիքների գաղտնիքներով. հետախուզիր նրան մանրամասն և յետոյ արա՛ ինչպէս ուզում ես:

Լսի՛ր և իմ վերջին խօսքերն՝ բովանդակ գաղտնիքների ծայրագոյնը. դու իմ սիրելին ես և իմ խօսքերը քեզ օգտակար կը լինին:

Մտածի՛ր ինձ, պաշտի՛ր ինձ, դոճի՛ր ինձ, օրհնի՛ր ինձ, և դու ինձ կը հասնիս. իմ խոստումը ճշմարիտ է և դու իմ սիրելին ես:

Թո՛ղ բոլոր օտար պաշտամունքները, և միայն ինձ ապաստանի՛ր. ես քեզ բոլոր մեղքերից կը լորկեմ. մի՛ տխրիր:

Մի՛ պատմիր իմ այս խօսքերս նրանց՝ որ անժուժկալ են, անկրօն են. որ չեն ուզում լսել, որ ինձ ուրանում են:

Եւ այց նա որ իմ այս գերագոյն գաղտնիքներս իմ ծառաների մէջ տարածուած է, մատուցանելով ինձ գերագոյն պաշտամունքը, նա ինձ պիտի դայ անտարակոյս:

Ոչ որ չի կարող մարդկանց մէջ սրանից աւելի հաճելի գործ կատարել, և ուրիշ ոչ որ երկրի վրայ չի կարող աւելի սիրելի լինել ինձ:

Ով կարգայ այս մէք սրբազան խօսակցութիւնը, գիտութեան զօհը մատուցած պիտի լինի ինձ. այդ է իմ միտքը:

Եւ այն հաւատացեալ մարդը՝ որ առանց հակառակութեան լսում է նրան, նա էլ քաւուած պիտի երթայ մաքրակենցաղ երանեալների աշխարհը:

Արդեօք լսեցիր այս բոլորը, ո՞վ Պրիթայի որդի, քո սեւեռուն մտքով. և արդեօք տգիտութեան խռովութիւնները անհետացան քեզ համար:

Արջունան խօսեց.

Կորաւ խռովութիւնը. ես ստացայ սրբազան աւանդութիւնը քո շնորհիւ, ո՞վ Աստուած. ես անվրդով եմ այժմ. տարակոյսս փարատուած է. ես կը կատարեմ քո խօսքերը:

Սանգայան խօսեց.

Եւ ես Վանուդեայի և Պրիթայի մեծահոգի որդու այս վեհագոյն խօսակցութիւնը լսում էի փշաքաղուած:

Վիանայի շնորհիւ լսելով ես Եօգայի այս գերագոյն գաղտնիքը՝ Եօգայի տէր Կրիշնայից պատմուած:

Ո՞վ թագաւոր, ես յիշում եմ, յիշում եմ անգաղար Արջունայի և Կրիշնայի այս գերագոյն խօսակցութիւնը, և հրճւում եմ ընդմիշտ ընդմիշտ:

Եւ երբ յիշում եմ, յիշում եմ Հարիի այն գերբնական երևոյթը, ես մնում եմ քարացած ու հրճւում եմ անվերջ անվախճան:

Այնտեղ ուր է Եօգայի տէրը՝ Կրիշնան, այնտեղ ուր է Պրիթայի աղեղնաւոր որդին, այնտեղ է և երջանկութիւնը, յաղթութիւնը, փրկութիւնը, հաստատակամութիւնը: Այս է իմ հաւատը:

Այսեղ վերջանում է Բհագավադգիտա՛յի քաւնրութեւորդ զուխը, որի անունն է Հրաժարման ու Անձնութեան Եօգա:

Այսեղ լրանում է Բհագավադգիտա՛ն:

Շուրհամ աստու սարվաջադատամ
(Երջանիկ թող լինեն բոլոր էակները)